

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
<i>Halvben naznoz norvca:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és unnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

A czár koronázása.

(sl.) A kerek föld leghatalmasabb uralkodója, a minden oroszok czárja tegnap koronázta meg önmagát a moszkvai Kremlben. Az egész Európa, s az Európán kívüli részek hatalmasságai is elküldötték képviselőiket az ünnepre, hogy ezzel is dokumentálják: mennyire megadják a föld leghatalmasabb uralkodójának a tisztelet jeleit.

Oly óriási terület, s oly rendkívül nagy embertömeg fölött uralkodik a most fölkezt czár, hogy szava és akarata döntő lett a világ-politikában. Hatalma olyan, mint egy óriási szörnyetegé, melynek legfőbb csak az egyesülés tudna ellentánni. A világ-béke mérlegének egyik serpenyőjében az orosz czár áll, — a másikban a világ többi része.

S ez a rengeteg hatalmu ember növelte erejét most, mikor hatalmát az orosz nép hitére alapította. A moszkvai czárkoronázás és fölkenés valósággal szent szimbolummá tette ezt a nagy hatalmat az orosz nép előtt, amelynek súlyát különben már majdnem két év óta érezték.

Hogy milyen lesz velük szemben az új uralkodó: olyan-e, mint elődei, vagy pedig megértve a kor kivánalmait könnyíteni fog azokon a terheken, amelyeket hatalma növeléseért a nép visel, — olyan-e, aki nem lát maga előtt nagyobb, neme-

sebb czélt, mint szertelen birodalmának nagyobbitását, vagy pedig a világbéke istápolásával ő is a civilizáció munkásai közé lép: az még a jövő titka.

Ránk nézve Eminens fontossággal bír az a különös kitüntetés, melyben az új czár uralkodónk képviselőit részesíti. Mi vagyunk Oroszországnak legközvetlenebb szomszédai Európában, s rivalisai, — ennélfogva az egész diplomaciában nagyobb feltűnést keltett az a tény, hogy az új czár Ausztria-Magyarország képviselőit mindenütt kitünteti.

Tegnap ünnepélyesen megkezdte az új czár az uralkodást, — amelytől különben az ő sorsa is függ. Ebben az óriási birodalomban már úgy meggyűlemlett az erő, hogy minduntalan erupcióra vár. Bárhova lép is birodalmában a minden oroszok czárja: tűzakna van lábai alatt, s az életével játszik, ha nem becsüli meg a népet, amelynek uralmát köszönheti. Nagyatya szomorú példája azonban valószínűleg intő jel lesz előtte, hogy a humanizmus törvényei még a koronás főket is kötelezik.

A haldokló országgyűlés.

A lefolyt ünnepnapok többen a képviselők közül arra használták fel, hogy hiveik közé mentek beszámolókat tartani. Egyszerre három helyen is volt beszá-

moló Szatmártt, Hajdu-Szoboszlón és Nagy-Szalontán. Ugron Gábor, Polónyi Géza és Lukács Gyula voltak a szónokok. Néhányan már előbb leereszkedtek választóik közé, a java része még csak ezután fogja szerencsétlenni őket.

Ez a tömeges beszámolás biztos jele a közelgő választásoknak. A madarak összebujnak a közelgő zivatar előtt, a képviselők szétmennek a szélrózsa minden irányában, hogy elhárítsák fejük felett a fenyegető vészt, a mandátum elvesztését.

Polónyi Géza meg is mondotta nyíltan hallgatóinak beszámolója okát: »az utolsó ülészak következik és ezzel az országgyűlés megkezdődik haldoklását; már csak önmagát emésztli.« Azután pedig jön a választás, tehát gondoskodni kell idejében a mandátumról.

Tulajdonképpen még 10 hónap lenne hátra a parlament működéséből, de mint e jelek is mutatják maguk a képviselők sem biznak benne, hogy megmaradhatnak odáig mandátumaik birtokában. Komoly munka várna erre a rövid életű parlamentre, de nem képes már komoly munkára. Megvénhedt idő előtt teljesen.

Az első három észteendő az egyházpolitikai törvények megalkotása vette igénybe. Szenvedélyes viták, óriási izgatottság, pártbomlások, kabinetváltságok árán meg hozták e törvényeket, de teljesen megrendítette a t. háznak anélkül is gyenge egészségét. Azóta nem képes semmi nagyobb munkára. Több mint egy fél esztendeig kinlódott a költségvetéssel s az időközben kipattant hal-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szulik József.

A nemrég elhunyt jónevű költő verseit és műfordításait most adta ki egy kötetbe gyűjtve a költő nővérének megbízásából Lévy Mihály plébános. Ez a könyv igen alkalmas arra, hogy a nagy közönség is megismerje Szulik József költészetét, s hogy ne engedje elmúlni a ketrán elhunyt poéta emlékezetét.

Szulik József 1841-ben, február 28-án született Baján. Iskoláit is ott, meg Pécselt végezte. Már gyermekkorában nagy kedvvel tanulgatta mostohaapja könyveiből (Szulik atyja fia születése után nemsokára meghalt) a verseket, melyeket itt-ott el is szavalgatott. Ifjú korában nagy hatással volt rá tanárának — Kolmár Józsefnek — buzdítása és példája; ennek tulajdoníthatjuk, hogy a főgymnáziumi tanulók »Emlényében« és az akkori szépirodalmi lapok egyikében-másikában többször jelentek meg költeményei a törekvő ifjunak, aki »Vodica« című legendájával pályadíjat is nyert.

A gymnáziumot elvégezve belépett a kalocsai papneveldebe. Szive forró vágya, anyjának óhajta vitte őt oda, hol a szelid lelkű ifjut nagyon megkedvelték. Papnövendék korában írta »IV. Béla« című elbeszélő költeményét, melylyel az »István bácsi naptárának 4 aranyas pályadíjat nyerte el. Theologiai tanulmányainak elvégzése után, mert fiatal volt még, nem szen-

telték fel áldozópappá, hanem mint diakonus működött Kolluthon. Pappá 1864-ben szentelték; de mert folytonos szellemi munkássága megviselte gyenge szervezetét, egyházi hatósága egy időre fölmentette őt hivatalos dolgai alól. A gyöngéd ápolás megmentvén Szulikot az életnek, Kolluthról Tapolezára, majd Bezdánba küldték káplánnak. 1869-ben Kalocsára vitték be a kiváló tehetségű fiatal papot képzőintézeti tanárnak és hitoktatónak, a Miaszonyunkról nevezett szegény Iskolánék intézetéhez. Jó szíve, szelidsége, nyájas bánásmódja annyira elragadta tanítványait, hogy mindig meleg szeretettel vették őt körül.

Kalocsai tanár korában igen sokat olvasott és írt. Nemesak a magyar költőket, akik közül különösen Tompát, Petőfit, Aranyt és Tóth Kálmánt kedvelte; hanem a francia, angol és német költőket is sorra vette, kiknek nem egy művét magyarra is fordította. Bezdáni káplánkodása idején, 1868-ban, adta ki egy kötetben verseit ezen a címen: »Szulik József költeményei 1857—1867.« A könyv Pesten jelent meg Einichnél és hamarosan elkapták annak minden példányát a fiatal költő ismerősei. Kuthen, a hatvanas évek neves poétája, meg is bírálja a kötetet; de Szulikhoz intézett levélben csak ennyi van a dicséretből: »Ha oly tehetséget nem látnék benned, aminő van — megdicsértelek volna.« Kuthen emez őszinte sorai csak újabb munkásságra sarkalták Szulikot, akit érseke 1872-ben Közép-Németországba és Ausztriába küldött pedagógiai tanulmány-

utrá. Ebbeli tanulmányai részint lapokban jelentek meg, részint naplójában vannak megírva.

1878. augusztus 20-án Ó-Becse r. kath. hitközsége egyhangulag plebánosává választotta a hírneves papot, akit 1881-ben a király kegye a B. Sz. Máriáról nevezett ábrahámí cz. prépostsággal tüntetett ki. Ugyanekkor érseke négy esperesi kerület iskolálatogatójává nevezte ki őt, majd utána következő évben esperessé. Hivatalos teendőit nagy buzgalommal végezte új állásában is, melyeknek teljesítése már maga nagy munka lett volna a betegeskedő költőre nézve; de fáradni nem tudó lelke ezenfelül még irodalmi munkálkodásának folytatására is ösztönözte őt és majdnem naponként jelentek meg Szulik tollából, hol a fővárosi, hol a vidéki lapokban, esztetikai vagy kritikai tanulmányok, pedagógiai, társadalmi, kulturális irányú cikkek, tárczák, utirajzok, elbeszélések, sz. beszédek, költemények egyaránt. Ezenfelül még arra is rátért, hogy a Szent-István-Társulat kebelében 1887-ben megalakult »tudományos és irodalmi osztálynak« létrejöttén fáradozzon, melynek mindvégig szorgalmas tagja is volt. Életének utolsó 17 hónapja nem volt egyéb, mint hosszas haldoklás; de azért munkás kezéből a tollat nem bírta kicsavarni a nagy betegség sem, míg 1890-ik évi május 31-én délután el nem bucsuzott ettől a világtól örökre.

Szulik halálával egy időben megjelent újabb költeményeit és műfordításait magában foglaló kötete »Visszhangok« címen, melyet

latlan botrányok vicináliák, képvásárlások és korrupciók egészségének megmaradt romjait is elpusztították. Ha milleniumi ünnepek közbe nem jött volna azóta már rég kimult volna s végelgyengülés tünetei között. Csak azért nem adták meg neki a kegyelem döfést, mert az ünnepek előtt még nem volt költségvetés s így nem jutott idő új képviselőház alakítására, az ünnepek alatt szűk van reá.

A pártbomlás processusa még koránt sincs befejezve. Az egyházpolitika nemcsak a nagy függetlenségi pártot szakította három csoportra, nem csak megtitkította a megingathatatlan phalaxnak tartott kormánypart tömör sorait, ha nem úgy látszik megbomlasztja azt a pártot is, mely két évtizeden át annyi energiával küzdött a nemzet jogaiért s melyhez annyi szép remény fűződött. Az utóbbi napokban nagyon sokat beszélnek u. i. Aponyi gróf visszavonulásáról és pártjának bomlásáról. A nemzeti párt lapjai, a »Nemzeti Ujság« és a »Budapesti Tageblatt« ugyan határozottan megczáfolják a híreket, s a kormány intrikáinak és áskálódásainak tulajdonítani az egészet, — de úgy látszik mégis van benne valami. Hogy az a 3—4 ultraliberalis térfit kivált a pártból még az egyházpolitikai küzdelmek idején, annak nem tulajdonítunk nagy fontosságot, inkább a pártnak kétes magatartása az, ami a bomlást elősegíti. Különb a kuriai bíraskodási javaslat tárgyalása majd világot vet ezekre a hírekre.

Ilyen parlamenttel csakugyan nem lehet komoly munkát végezni. Pedig a kiegyezés megnyitása ugyancsak komoly dolog és nem lehet sokáig halasztani. Ezért kell minden áron feloszlatni az országgyűlést.

A választás előreláthatólag hevesebb lesz mint bármikor volt. Jellegét az egyházpolitika adja meg. A néppárttól fél valamennyi. Eddig csak Eötvös akarta szöröstől-böröstől felfalni, most már Polónyi

is hadat üzent neki. Félegyházára tette át a filppibeli találkozását.

Ilyen körülmények között nem csoda hogy a parlament tárgyalásai nem tudják lekötöni a figyelmet; pedig érdekes javaslatokat tárgyal. Még a kuriai bíraskodásról szóló javaslat tárgyalásánál fogja utoljára megfeszíteni erejét, — aztán becsukja szeméit.

A kiegyezés megújítása.

A kiegyezési tárgyalásokra vonatkozólag az egyik félhivatalos könyvatos a következőket jelenti: A napokban a lapokat bejárta az a hír, hogy a kiegyezési tárgyalások folyamatában szünet állott be s hogy azokat csak ősszel fogják folytatni. Illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján kijelentjük, hogy e hír a valóságnak egyáltalán nem felel meg. Az ugynevezett kiegyezési tárgyalásokban szünet nem állott be, azokat úgy mint eddig, szóban és írásban folytatják, sőt az sincs kizárva, hogy azok egy részét, nevezetesen a valuta- és bankügyre vonatkozó kérdéseket illetőleg a tárgyalásokat még oly időben fejezik be, hogy az illető javaslatok még az országgyűlés jelen szakában terjesztesznek a képviselőház elé tárgyalás végett.

Pártonkivüli függetlenségi.

Lukács Gyula nagyszalontai képviselő tegnap tartotta beszámolóját választói előtt. Kijelentette, hogy ő a függetlenségi párt keretében sem akar maradni. Az Ugron-pártot tulságos ellenzékiesnek, a másikat pedig nagyon liberálisnak tartja. A Kossuth pártjában nem Kossuth a vezéregyéniség, hanem Eötvös és Justh befolyása érvényesül. Lukács tehát ezentul is megmarad pártállása mellett s egyik párt kötelekébe sem lép be.

Károly Lajos főherceg emléke.

— Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök körlevele. —

Nagy nemzeti ünnepünk örömeibe mély gyász vegyült. Olyan a honfiúi lélek hangulata, mint a szivárványos ég: »Sirt az ég egyik szemével, a másikkal nevetett.«

A szemekben felragyogó honfiúi könyek most nagyobb részt gyászkönyek, mert széles e hazában szétfutott a lelkekre nehezede szomorú tudatú gyász. A súlyos látogatásaiban is imáandó kifürkészhetetlen isteni Gondviselés Ő cs. és kir. Fensége, *Károly Lajos* főherceget, Ő cs. és apost. kir. Felsége szeretett édes öcscsét, ki legközelebb állott a trónhoz, folyó hó 18-án az örök hazába szólítván: gyászos alkalmat engedett arra — az ezredéves ünnepen együtt örvendező Felséges uralkodó Párnak s Fenséges családjának és a hű magyar nemzetnek, nem különben Ő Felsége összes népeinek, — hogy a közös bánatban és a fájdalmas veszteség érzetében is osztozzanak. »Ha a jókat elvettük az Isten kezéből, a rosszakat miért ne vegyük el?« (Job 2. 10.) »Az Úr adta, az Úr elvette; amint az Úrnak tetszett, úgy lön; legyen áldott az Úr neve.« (u. o. 1. 21.) Különb is »ki ismerte át az Úr értelmét?« »megvizsgálhatlanok az ő utai.« (Sz. Pál Rom. 11. 34. 33.).

Fényes és dicső a magyar szent korona s a főbbi koronák, melyeknek a boldogult legközelebbi várományosa volt »hanem a korona nemzedékről nemzedékre adatik« (Példb. 27. 24.) s mi e koronák fénye, dicsősége, boldogsága az igazság koronájához képest, mely a koronásfőknek, úgy mint a koldusnak végczélja?!

És ismerve a boldogult hű életét az igazak jámbor halálával történt elhunytáig: az irás szavaiból »Légy hű mind halálig és neked adom az élet koronáját« (Apoc. 2. 10.) vigasztaló reményt merítve, tekintjük a bús ravatalt annyival inkább, mert a jó Isten áldó kegyelméből koronás jó királyunk bánatos, de meg nem tört alakját látjuk ott.

A mélységes fájdalomban résztvevő igaz szeretet legüdvösebb megnyilatkozása-kép, a legfelső uralkodóház és a nemzet drága halottjéért székesegyházunkban a temetés napján, e hó 22-én ünnepélyes gyászmisét tartottam és ezennel elrende-

Ferenczy József rendezett sajtó alá a győri »Egyetemes Könyvtár« kiadásában. De azért a költő halála után mindinkább általánossá vált az óhajítás, hogy költői pályáját a maga teljességében feltüntető kötet adassék a közönség kezébe: részint, mert első kötete rég elfogyott; részint mert második kötete sem foglalja magában azokat a sikerült alkotásokat, melyeket élete vége felé írt. Ennek az óhajításnak akartak eleget tenni a költő nővére és barátja, midőn Szulik költeményeinek és műfordításainak sajtó alá rendezésére felszólították Lévaht azon alkalommal, mikor a Sz.-István-Társulat tud. és irod. osztálya, egyesülve Ó-Becse közönségével, a múlt év őszén, nagy ünnepekkel mellett méltó emléket állított a költő sírjára.

Ennek a kegyeletes emlékeknek kiegészítője akar hát lenni ez a könyv, mely a költőt lelkével és annak megnyilatkozásaival adja nekünk.

Szulik sokoldalú irodalmi foglalatosságai közül különösen kitűnt ugyan az esztetikában, ezért nem ok nélkül nevezte őt, annak idején valaki a kath. irodalom Gyulay Pál-jának; — de legkiválóbb volt mégis a költészetben. Motivumot, indítóokot a daloláshoz Isten, a szűz Anya, hazája, szülőföldje, saját lelkének érzelmei és mindennek fölött édes anyja adnak neki. Ezekhez járulnak még az egyházi ünnepek, misztikus szépségű jelentőségükkel; meg a természet ezerféle bája, minden kedvességével együtt. Szulik vallásos költő volt: denem abban

az értelemben, hogy minden témájára a vallásos felfogást erőszakolta volna: hanem abban, hogy lelkének felbuzdulása költészetének vallásos színt adott, amikor ilyen tárgyról énekelt. Bensőség, melegség jellemzi ezeket a költeményeket; és ő volt az — mint Dömötör Pál mondja — aki a »Tarkányiak, Mindszentyek komoly, ünnepélyes harmoniájához érzelmet vitt.« Szivünk fölmelegszik, ha Istenhez szállhat vele a dal szárnyain, épp úgy, mint mikor a természet ölen andalog, vagy szülőföldjére és anyjához tér meg vele bensőség és szivrepeső örömmel. Kivált anyja iránt való szeretetével tud bennünket igazán meghódítani. Ennek tulajdonítható az is, hogy »Az anya a magyar költészetben« czimen antolegiát adott ki jelesebb költőink műveiből. Szulik költeményeiben találunk hangulatot, őszinte érzést, mely feledtetni velünk a technikai fogatkozásokat, melyek pályája elejétől majdnem végéig észlelhetők költészetében. Művészi alkotás, formacsín és gondosság inkább utolsó költeményein található, melyekben a technika gyakorlottsága tárgyhöz illő hanggal és trópusainak kiválóságaival ölelkezik.

Kötetbe fölvetett Lévaht több figyelmet érdemlő műfordítását is. Sokoldalúságának és esztetikai érzékének számos jele csillan meg ezekben, melyek közül annak idején a »Petőfi-Társaságban« is többet bemutatottak.

Elbeszélő költeményeiben sok csinos részletre akadunk ugyan; de az elbeszélő költő kiválósága, a melylyei tárgya fölött tudna ural-

kodni, hiányzik e nemű alkotásaiból. Inkább leíró költeményei, legendái és románczai bizonyítják azt, hogy ez a par excellence lírikus költő nemcsak saját egyéniségéből, hanem a külső világból is tud olyan tárgyakat venni a lantjára, amelyek nem vesznek el hatás nélkül az olvasó lelkében. »Szabolcs«, »Pethes József« és más álneveken több dalt is írt. Ezek közül országszerte ismerik a »Szomoruan szól a magyar nóta« kezdetűt. Prózaí elbeszéléseivel, a spanyol Caballero után fordított történeteivel, rövid Irodalom történetével és Világtörténetével, meg Fischer után készített egyházi Szer-tartástanával annak az ifjuságnak akart használni, amelynek gondos nevelője volt mindvégig. A nép részére írt arany ABC-je és más hasonló irányú alkotásai szelvényben elterjedtek annak idején.

Szulik nem volt valami kiváló szellem, sem eredetibb költői egyéniség; de egyike költészetünkben a Longfellow által emlegetett kisebb énekeseknek, akiknek talán elandalog a lélek, fölmelegszik a sziv. Megérdemli, hogy dalainak gyűjteményét megismerje ezer esztendő hazánkknak költőinkért lelkesedni tudó művelt közönsége.

A Lévaht Mihály által sajtó alá rendezett kötetből mutatoul itt közlünk egy néhány verset:

Tavaszelején.

Bizony, bizony alig ismerem e tájra...
Egészen új köntöst ölte fel magára.
Akármerre nézek, zöld az egész határ,

lem egyházmegyém minden önálló lelkészével bíró egyházában jövő hó 3-án hasonlóképpen ünnepélyes gyászsistentisztelet tartását, melyre a hatóságok, hivatalok és intézetek meghívandók s mely Sz.-Háromságvasárnapján a templomban is kihirdetendő.

Az Ö. V. F. N.

Nagyvárad, 1896. máj. 22.

Az iskolaszék ülése.

— Saját tudósítónktól. —

A községi iskolaszék tegnap délután ülésezett a városházán. Legérdekesebb tárgya lett volna az ülésnek a kisegítő tanító állás választás utján való betöltése. azonban a tagok két harmada nem volt jelen s így a választást egy újabb ülésre halasztották.

Az ülésen Sipos Árpád elnökle alatt Réz Mihály, Stark Gyula, Mezey Mihály, Böszörményi Géza, Hoványi Géza, Nemeskey Andor, Máthé Lajos, Ragány János, Jánosházy János, Gábel Jakab, Auspitz Adolf, Várady Mór, dr. Berkovits Ferencz, Kékus Vidor, dr. Tóth Mihály, dr. Grósz Menyhért, Bordé Ferencz, id. Gálbory Sámuel, Heringh Sándor, dr. Korda Kálmán volt jelen.

Elsősorban felolvasta Réz Mihály igazgató-felügyelő jelentését, melyben megemlékezik, hogy a községi iskolák részt vettek a millenniumi istentiszteleteken; szép ünnepélyeket rendeztek a nagy nemzeti ünnep alkalmából. Megyeri szingazgató ingyenes diszleladást rendezett az iskolás gyermekeknek s a millenniumi majális május 28-án lesz megtartva. A gyermekek megvendéglésére a város 500 frtot szavazott meg. Dicsérettel emlékezik meg Mezey Mihályról és a tanítókról, akik közreműködtek a szép ünnepélyek rendezésénél.

A beiratások szept. 1—7-ig, a javító-, pót- és magánvizsgálatok szept. 1—2, a tanítás megkezdése pedig szeptember 9-re tűzessék ki. Indítványozza, hogy jövőre a polgári iskolák záró ünnepélyeire csak belépti jegyekkel mehessen be a közönség.

A jelentés felolvasása után elnök felemlítette, hogy a polgári leányiskola záróünnepélyén ő is helyesli a belépti jegyek alkalmazását, mert tapasztalat szerint éretlen suhancok lépik el az ünnepély színhelyét s botránnyal okoznak viselkedésükkel.

Az igazgató-felügyelő jelentésének tudomásul vétele mellett a városnak, Mezey Mihálynak, Hoványi Gézának és Megyery Dezső szin-

igazgatónak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Kimondották, hogy a polgári leányiskola záróünnepélyein ezután csak belépti jeggyel lehet részt venni.

Az 1895. évről összeállított zárszámadást és a mulasztásokról szóló jelentést tudomásul vették.

A polgári fiúiskola új helyiségeibe a gázt bevezetik s az intézkedéssel Réz Mihályt, dr. Tóth Mihályt és Busch Dávidot bízták meg.

Az óvoda-bizottság ajánlatára az olasz óvoda helyiségeül a nagy-kut utcái Miskolczi György házáat javasolja megvételre a törvényhatóságnak. A vételár 9000 frt, az átalakítási költség 2700 frt.

A tanító választásra kerülőknél a sor, Mezey Mihály választási elnök konstata, hogy a választás megejtéséhez szükséges számban nincsenek jelen a tagok s ez okból azt nem lehet megejteni.

Az újabb ülés határidejét június hó 2-ára tűzték ki.

Ezzel véget ért az ülés.

Biharmegye és Nagyvárad bandériuma.

Az ezredéves ünnepségek egyik leglátványosabb mozzanatában: a június 8-ikára kitűzött hódoló felvonulásban a többi törvényhatóságok közt Biharmegye és Nagyvárad város is részt vesz négy-négy tagu bandériummal, csatlósokkal.

Biharmegye részéről a zászlótartó Lovassy Ferencz lesz; rajta-kivül még részt vesznek a bandériumban Szunyogh Péter alispán, Tiszta István és ifj. Tiszta Kálmán.

Nagyvárad város részéről Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly, Szokolay Tamás és mint zászlótartó: Komlóssy József tb. főjegyző vesznek részt a hódoló felvonulásban.

Az ünnepély rendezősége már teljesen összeállította felvonulás programját. A rendezőbizottság elnöke hosszú átiratot intézett Bethy László főispánhoz a szükséges tudnivalókról.

E szerint a menetben résztvevők június június 5-ére érkeznek a fővárosba, s a zászlótartók a Szénapiacz-téren június 6-án gyarkorlatra (zászlómeghajtás) összejönnek. Június 7-én pedig ugyancsak ezen a téren általános gyarkorlat lesz, melyre a csatlósok is kivonulnak.

Június 8-án fél 8 órakor gyülekeznek a lovasok a Vérmezőn, a hol 3 csatarendbe állítják fel a bandériumot. A menetnél két oldalt rendezők fognak lovagolni az egyes csoportoknál.

Minden bandérium közt a menetnél 10 lépés szabad hely lesz; de a Vérmezőn a felállításnál csak 5 lépés közt hagynak s a parlamentnél való megállásnál az egyes bandériumok majdnem egészen felzárkóznak.

Összesen 89 bandérium lesz. A sorrend a megyék nevei szerint van betűrendben összeállítva, de a városok a megyéjük után jönnek.

A sorrend szerint Biharmegye a 19-ik bandérium, Nagyvárad a 20-ik helyre jön. A bandériumok a törvényhatóság nevét és a sorrend számával ellátott táblákat visznek.

A bandériumok közt az utolsó lesz Fiume küldöttsége s utánna jön a diszkocsi a szt. koronával.

A bandérium 3/4 9 órakor indul el a Vérmezőről s a Szt.-György-tér torkolatánál csatlakoznak hozzájuk a diszkocsik.

A menet eleje 9 órakor jelenik meg a királyi palota udvarán.

A szt. koronát lekisérik az új parlamentbe, a hol az országgyűlés két háza összeül s addig a bandérium kint vár. Az együttes ülés után visszaviszik a koronát.

A disz menet összeállítása a következő:

6 magyar herold harsanással. A belügyminiszter, mint a megyei és városi törvényhatósági bandériumok vezetője.

A megyei és városi törvényhatóságok sorrendben.

A törvényhozás (országgyűlési képviselők és főrendiházi tagok) lóháton megjelenő csoportja.

Egy század huszár.

A 11 országos zászlót vivő ur.

A szt. korona 6 lovas diszkocsin a szűkebb értelemben vett, előirt kísérettel.

Egy század huszár.

A menetben diszkocsin résztvevő orsz. képviselők és főrendiházi tagok.

Tarka virágokkal diszitve a mező.
Fölötté mosolyogva lebeg a napsugár,
S édes illattal jár a süttő szellő;
Mentében megrázva a szép zöld lombokat
A hol a madarak zengnek vig dalokat.

Kijöttem, kijöttem a szabad ölére,
Lehajtom fejemet a fű szőnyegére;
Szemeim az égre szegezve, epedve
Nézem, mint repülnek a bárány föllegek.
Épen arra mennek, a merre én vágyom,
S képzeletben, velők magam is elmegyek.
Oda visz el engem az én képzeletem,
Hol szereteteimet mind, mind fellelhetem.

Édes anyám ott ül a csöndes szobában,
Varrogat merengve titkos bánatában.
Tudom, hogy merre jár az ő gondolatja . . .
Engemet keres fel a messze távolban.
Azután így susog fájdalmas sóhajjal:
»Én édes Istenem! kitudja most hol van?«
S forró könnyesepp hull le fehér vászonára,
Hej csak sirva gondol távoli fiára!

Kivül az udvarban gyümölcsfái között
Jó mostoha apám sebet vág, sebet köt.
Meg-megsimogatja szép hosszú bajuszát,
De egy szellő ismét csak összekeveri;
Azután elnézi kedves oltványait,
Hej mert ő ezekben nagy örömet lel!
Majd előszaladnak kis öcsém, kis hugom
Csevegve — no van mit hallania, tudom.

Nagyobbik hugom meg valahol a kertbe'
Virágai között sétálgat merengve.
Virágokat tépdél, koszoruba fűzi,
S meg-meg zendül egy-egy szép nóta ajakán.
Tudom rám is gondol, dalolása közben,
És milyen sóhajta hallgat el azután.
Egy könnyesepp öntözi a szeme pilláját,
Hej mert ő oly nagyon szereti a bátyját.

Hanem alkonyul már, amint veszem észre,
Sűrűbben gyűlöngnek a felhők az égre.
Bágyadtan hajlja le fejét a nyugvó nap,
Elhaló sugári véres színben égnek;
Fölver ábrándomból a kolompnak hangja,
Lassankint elhagynak a kedves emlékek.
S a mint hazafelé ballagok csöndesen,
Ajkaim sóhajtnak, könybe borul szemem.

M d j u s.

Heine.

Megjött a szende május,
Fa és virág virul,
S a menny kék boltozatján
Rózsás felleg vonul.

A csalóánydal harsog
A zöld falombokon,
Fehér bárány szökdecsel
A dús virányokon.

* Én nem tudok dalolni,
Sem szökni sebesen;
Itt fekszem a zöld fűben
Bágyadtan, betegen.

És messze csengést-bongást
Hoz a szél, hallgatom,
És álmodom, de hogy mit?
Azt magam se tudom.

Csöndes alkony.

Csöndes alkony szállt a földre,
Ablakomnál állok én,
S a bucsuzó nap sugára
Pirosló fényt hint orcámra . . .
Hervadt arczon rózsafény!

Egy-egy hangot hoz felém a
Lenge szellő messziről:
Az is olyan bágyadt, gyöngye,
S mintegy végbucsját nyögve,
A mély csönddel elvegyül.

Minden nyugszik, nyugszik; mégis
Ugy megrendül kebelem:
Benne, mint csillag az égre,
A mult egy-egy szép emléke
Szende fénynyel megjelen.

Mult időknek szép emléke,
Oh mi vagy te énnekem?
— Elhunyt öröm végsugára . . .
Mely, hogy búmnak éjszakája
Felviduljon, megjelen.

Szabadelvű intrikák.

Számos bel- és külföldi lapokban elterjedt az utóbbi napokban az a hír, hogy Bánffy-kriszre van kilátásunk. E hirt azon főnagadással okolták meg, a mely a kiegyezési tárgyalásokban beállott. Ha nem is lehet tagadni, hogy a Bánffy kormány a kiegyezési kérdésben nehéz helyzetbe jutott, — hiszen hivatalosan is közlik, hogy a tárgyalásokat az osztrák és magyar kormány között őszig elhalasztották — mégis csalódnánk, ha azt hinnők, hogy ez az egyedüli ok, mely a miniszterelnököt lehangolja. Bizonyára kellemetlenül lepte meg Bánffyt, hogy a kormányban a kvótának (még a legcsekélyebb mértékben való) felemelése ellen is vannak, mert úgy látszik, a miniszterelnök ezelőtt néhány hónappal azt hitte, hogy a kvóta kérdésbe lényeges módosításokat vihet keresztül. Azóta Bánffy meggyőződött, hogy ez nem lehetséges és meg is nyugodott benne. Hiszen nyílt titok, hogy a magyar nuncium a kvóta kérdésében, melyben legerősebben védte meg a mostani kvótaviszony főtartását, a miniszterelnök beleegyezésével jött létre, a kiengedve a kényszernek vagy talán saját hajlamának — úgy a bizottság elnökének Széll Kálmánnak, valamint előadójának Falk Miksa drnak a kvóta bizottság működéséért elismerését fejezte ki.

A kvóta kérdésben beállott helyzettel csak meglelt valahogyan Bánffy báró, ha nyomról nyomra bőségesen olyan dolgok nem merültek volna és merülnének fel, melyek helyzetét súlyosbítják. Talán ismeretes dolog, hogy Bánffy, akit mindig csak »Tisza Teremtényé«-nek mondtak, közvetlen miniszterelnökké való kinevezése előtt rossz viszonyban volt a Tisza-klikkel. Bánffy e klikknek egyik legfiatalabb tagjával jutott összeütközésbe és ez volt az oka, hogy nem vett senkit sem ezek közül kabinetjébe. De Bánffy, valamint a Tisza-klikk is nemsokára elfelejtette a haragját és Festetich gr. bukása és Darányi dr. kinevezése miniszterre megpecsételték az új szövetséget. De a politikában minden óra új helyzeteket teremt és csekély incidensek felbontják a főnálló barátságokat.

Már a Miklós affér is differenciákra adott okot. A Tisza-klikk nem akarta elejteni Miklóst, de Bánffy gyorsan fölmentette a borsodi főis-

Mult időknek szép emléke,
Nekem óh ez mi lehet?
— Elzengett öröm viszhangja . . .
Mely, hogy szívem vigasztalja,
Magányomban fölzeneg.
Nincs nekem vigasztalásom
Benned, szép emlékezet! . . .
Bár virágos a sir orma,
De virága nem pótolja
Azt, ki benne szendereg!

A költő dala.

Tennyison.

Szünt az eső, a költő felkele,
S a városból ki a szabadba mén.
Nyugot fölől lanyhás szellő jöve
S árnyéktól ingott a dus vetemény.
S leüle egy magányos domb fölött
És zenge dalt, hangosat, édeset:
Hogy a vad hattyu a felhők között
Megállt, és a pacsirta néma lett.

A fecskének feledve bogara,
A kigyó a sűrűbe rejtezett,
Karmát a sólyom rátámasztva a
Zsákmányra, véres csőrrel megmered.
A csalógány mond: Én is éneklek,
De így soh' sem hallattam hangomat;
Ó a világ jövő napjáról zeng,
Hol nincs már hajnal és nincs alkonyat.

pánt hivatalától és fait accompli-t hozott létre. A második differenciát a Pulszky-ügy okozta. Ebben a Tisza-klikk a közoktatásügyi miniszter ellen foglalt állást és Bánffytól követelte, hogy a vizsgálat folytatását megakadályozza, de Bánffy a közoktatásügyi miniszter pártjára állott és ezért egyes kormánypárti lapok őt — közvetve meg is támadták. Még más véleménykülönbségek is nyilvánossá lettek, a melyekről azonban nem szívesen írunk, mert magán — és családi ügyeket politikai dolgokkal összefüggésbe hozni csak bizonyos kormánypárti lapok szokása.

Annyit azonban mondhatunk, hogy egy jelenet, a mely a kormánypárt egy tagjának házában játszódott le, nagyon kínos volt és egy kihallgatást vont maga után Ő Felségénél. E kihallgatás, a melynél egy miniszter jelent meg, kit Bánffy báró bizalmas barátjának tartott, nagyon lehangolta a miniszterelnököt, mert arról győződött meg, hogy nagyon sok rosszakaratu pártember veszi körül, kik komoly dolgokban nem védelmezik.

E fontos afféreköről nem akarunk beszélni, de hangsúlyoznunk kell, hogy ezek a Bánffy báró és a Tisza-klikk között főnállott viszonyt teljesen megszüntették. Ehhez járult még, hogy Bánffy báró helyet adott a delegációban Szapáry Gyula grófnak, a mi a kormánypárt klubjában sok embernek nem tetszett . . . A Tisza-klikk meg akar maradni mellék kormánynak és mivel Bánffy már nem akar engedelmessé válni, tehát előkészíti bukását. Bánffy báró ismerősei előtt ki is jelentette, hogy már megunt a kormánypárt és azon pillanatban, a midőn a Tisza-klikk megtalálja alkalmas emberét, eltűnik Bánffy báró is. Hogy a Tisza-klikk Bánffyt erre már »érett«-nek tartja, mutatják az ezen csoport szolgálatában álló lapok tárgyalásai, a melyek a »fuzió«-ról szólnak. Ez a csoport ugyanis nem fél jobban mástól, mint a »fuzió«-tól és ezért komoly pillanatokban mindig ezt hangoztatja: Midőn Wekerle a nemzeti párthoz közeledett, nagy fuzió zajt csaptak a kormánypártiak, a mig Wekerle félelmében a honvéd-szobor vita tárgyalásakor egy gorombaságot nem mondott Apponyi grófnak és — a Tisza-klikk ezzel megelégedett és ezuttal eltűnt a »fuzió« is . . . Erre következett a Khuen-Héderváry epizód a »fuzió«-val . . . a mig Héderváry is »ment.« És most a kormánypárti lapok ismét a fuziót hangoztatják s ezzel megpecsételik Bánffy báró bukását.

Lehetséges, hogy a Tisza-klikknek ismét sikerül a kormánypárt keretében miniszter cserét létrehozni. De abban csalódnak, ha azt hiszik, hogy hazug hírekkel »a nemzeti párt« bomlásáról és a fuzióról a kormánypárt kuliszai mögött végbemenő dolgokról elterelheti a figyelmet. A viszonyokkal ismerős körökben tudják, hogy a kormánypárt kebelében intrikákat szőnek Bánffy ellen, de azt is tudják, hogy a kormánypárt többsége nagyon elégedetlen a helyzettel.

Hiszen csak a napokban irta az egyik kormánypárti lap, hogy Csáky grófot és Wekerle drt nagyon lehangolták a mostani viszonyok és Andrassy Gyula a jövő választásnál nem vállal már mandátumot. Az intrikák pedig tovább folynak a kormánypártban, de hogy ez intrikák ne maradjanak meg titokban, arról majd gondoskodunk.

TÁJÉKOZTATO.

Május 27. A jogakadémiai ifjúság majálisa a Szent László fürdőben.
31. Az ezredéves évforduló ünneplése a nagyváradi jogakadémián.

Junius 1. Az orvosegylet szakülése a Püspök-fürdőben.
1. A vármegyei közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.
8. Koronázási évforduló.
8. A koronázási évforduló és törvényhatósági bandériumok felvonulása.
19. A nagyváradi-belényes-vaskóhi vasut részvénytársaság közgyűlése d. u. 3 órakor a vármegyei ház kistermében.
Julius 1. Aradi mérnökök és építészek utja Nagyváradra.

UJDONSÁGOK.

* **Pünkösöd.** Nagy ünnepélyességekkel tartották meg városunkban mindenütt a Szentlélek eljövételének emlékét, pünkösöd ünnepét. A lat. szertartásu székesegyházban dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök pontifikált a szentmisén, s utána teljes ornátusban remek beszédet mondott a templomot zsufolásig megtöltő közönséghez. A bibornok hangsúlyozta beszédében, hogy az élet nagy harcát megküzdeni nem elég az ész rideg szava, fejtegetve a szív és az ész viszonyát, azon szigorú következtetésre jut, hogy a szívnek kell az ésszt felmelegíteni, s csak akkor tudja az elviselni az élet nagy terhét. Remek ékesszólással kimutatta, hogy a tudomány nem váltotta be ígését az életben, nem képes az embert boldogítani, nem képes a szív fájdalmait enyhíteni. Hit, élő hit kell az embernek a boldogsághoz, melyet csak imádkozás által nyerünk, s a melyet mint az apostoloknak pünkösöd napján, úgy nekünk is bizonyára megad a Szentlélek, ha bizalommal hozzá folyamodunk. — A gör. kath. székesegyházban Pável Mihály püspök, a gör. keleti templomban pedig Goldis János püspöki helynök misézett, a többi templomokban a szokásos rendben és időben tartották meg az isteni tiszteleteket.

* **Térzene.** Az itteni 37. gyalogezred zenekara ma délután hat és hét óra között a Körözs-parti sétányon térzenét ad.

* **Simor János szobra.** Az esztergomi bazilika pompás műemlékkel gyarapodott. Simor János néhai hercegprimás szobrával, melyet azok az esztergomi kanonokok csináltattak, a kiket a boldogult primás nevezett ki. A karraí márványból faragott szobor, melyet Strobl Alajos, a kiváló művész mintázott, életnagyságnál nagyobb alakban s teljesen papi díszben örökíti meg a főpapot. Épen szónokol, s mig jobb kezét magasra emeli baljában tartja az általa befejezett bazilika főhomlokzatának domborművü rajzát. A szobrot szemben a Pázmány Péter szobrával a mult héten helyezték el a bazilikában, hol most pünkösöd vasárnapján látta először az ájtatoskodó közönség. A szoborbizottság, melynek elnöke Maszlaghy Ferenc esztergomi kanonok, holnap veszi át a szobrot hivatalosan a készítő művésztől.

* **Felvétel a Szent-József intézetbe.** A nagyváradi Szent-József-intézet alapítványi helyeire a pályázati határidőt folyó évi július 15-ig tűzte ki a bibornok-püspök. Ezen napig bezárólag a keresztlevéllel, iskolai, szegénységi, orvosi és védhímlőltási, illetőleg újraoltási bizonyítvánnyal, valamint a képesítést igazoló egyéb okmányokkal kellően felszerelt folyamodványok az egyházmegyei hivatalhoz küldendők. Továbbá ez uton is egyszer mindenkorra értesíttetnek az érdekelt rokonok, valamint a gyulai és kigyósi róm. kath. hívek, hogy néhai Göndöcs Benedek apát és gyulai plébános 1889. szeptember 12. napján végrendeletileg tett alapítványának tőkéje a Szent-József-intézet pénztárába befizettetett s így az alapítvány, — melynek jövedelme első sorban a hagyományozó rokonságából származó egy róm. kath. fiut, vagy ha ily minősítésű pályázó nem jelentkeznék, második sorban egy gyulai, illetőleg kigyósi r. kath. gyermeket fog a Szent-József-intézetben a gymnasium VI. osztályáig bezárólag tartani — a jövő 1896/7. tanévvel megnyílik. Felhivatnak az érdekeltek, hogy ez alapítványhoz való jogukat őrizzék; amennyiben pedig azt élvezni is óhajtják: folyamodványukat minden további újabb külön hirdetés bevétele nélkül az iskolai

év végétől (jelenleg június 30-tól számítandó 15 napi határidő alatt saját illetékes plébániai hivataluk útján és ennek ajánlatával a nagyváradi lat. szertartásu egyházmegyei hatóságnak nyújtásuk be.

* Ezredévi ünnepély a lat. szert. papnevelő-intézetben. Pünkösöd másodnapján délután 5 órakor tartotta meg a helybeli papnevelő-intézet magyar egyházirodalmi iskolája ünnepélyes diszgyűlését Magyarország ezredéves fennállásának emlékére. A gyűlésen, melyre csak meghívókat küldtek szét Nagyvárad város legintelligensebb polgári és hölgy közönsége zsufolásig megtöltötte a virágokkal lobogókkal, czimerekkel és képekkel feldíszített nagy termelt 5 órakor, midőn dr. S c h l a u c h bibornok-püspök megérkezett, a káptalan, dr. Beöthy László főispán, Sal Ferencz polgármester, a latin és görög szertartásu kleruss mintegy 200 vendég jelenlétében kezdetét vette az ünnepély. Ott voltak: Schlauch Jozefin, Serly Margit, Baryné, Kurooszkyné, Földesy Károlyné, Kersch Ferenczné, Vinkler József, Winterhalter Antal, Zajnay János, Széchényi Jenő, Radnay Farkas, Palotay László, Laurán Ágoston, Podráczky Rezső, Mihutz Péter, Nosia Mózes, dr. Bozóky Alajos, Hoványi Gyula, Tóth Márton, dr. Schweiger Edé, dr. Baróthy Ákos. Kékus Vidor, Géczy Lajos, Bary törvényszéki bíró, Hoffmann Henrik, Kurowszky, Pércsy stb. A növendék dalárdája által szépen előadott himnust a közönség állva hallgatta meg; ezután K a r d o s Aladár, a kör elnöke lépett a szószékre elmondandó szép, ünnepi beszédét, melyben hangsúlyozta azt, hogy Magyarország nemzeti létének s fennmaradásának alapja és biztosítója a ker. vallás. A vallás támogatta a nemzetet történelmi hivatásának hű teljesítésében, mely hivatás négy pontban nyilvánul: 1. Magyarország megakadályozta egy nagy szláv birodalom keletkezését és a panszláv törekvésének ma is állandóan útját vágja; 2. fentartója volt Európa politikai és egyensúly helyzetének; 3. védbástyája volt a nyugat műveltségének és a kereszténységnek; 4. közvetítője a műveltségnek nyugat és kelet közt. A nemzet azt, hogy fenmaradt a kereszténységnek, de különösen szűz Mária közbenjárásának köszönheti. Őseink tudták ezt, amit bizonyít, hogy a haza legdicsebb fiaival egyuttal az egyháznak legvirágzóbb bajnokai voltak. A magyar jelenleg kezd eltérni ezredéves multja szellemétől, a kereszténységtől, de ez nem aggasztja az igaz hazafit, mert jól tudja, hogy a boru után verőfény következik, hogy a gondviselés, mely eddig fentartotta, tovább is védeni fogja a nemzetet, s a Boldogasszony, a kihez minden buzgó hazafi és honleány könyezve sóhajttal oltalmazni fogja »Mária országát« egy újabb viharos, küzdelmes, de dicsőségteljes második ezredéven át. E beszéd igen lelkes fogadtatást talált a hallgató közönségnél, amit úgy a beszéd tartalma szépsége, mint jó előadása idézett elő. Szónokot a beszéd végén biboros-püspök megdicsérte. A »Fel honfiak vigyázzatok« kezdetű induló eléklése négyes karban zajos tetszést aratott. R u s z k a Zoltán igen szép hanglejtéssel, hangárnyalattal, szavalt azután egy Boldogasszonyról szóló költeményt. R á c z Pál és K o v á c s Márton »Ave Mária« duettje nagyon szépen sikerült, mindkettő hangja tiszta, csengő, hajlékony érczes volt. B i r ó Dezső zongorakísérete igen szép, könnyed volt a legnehezebb akkordalokat tisztán egész könnyedséggel játszotta le. A bibornok-püspök is kifejezte magas meglegedését. Majd K o z i c s Gusztáv olvasott fel a magy. papság ezredéves működéséről, vázolván a kleruss működését az oktatás-, nevelés-, a jótékonyosság-, irodalom- és hadügy terén. A »Hontalan« melodráma előadója K a r d o s Aladár érzéssel, hévvel, erős színezéssel szavalt; a szavalatot K e r s c h Ferencz székesegyházi karnagy kísérte zongorán a tőle megszokott virtuozitással. M i h a l y á k János hével, tüzzel, hazafias lelkesedéssel adta elő Petőfi Sándor »Magyarok Istene« című költeményét. Az ünnepély végén a »Szózat«-ot a közönség álva hallgatta végig s midőn a bibornok teljes meglegedését kifejezve távozott, a vendégek a legkellemesebb benyomással oszlottak szét. Ez ünnepély fényes sikere a leghatalmasabb bizonyítéka annak, hogy a szemínáriumban, mily szép, hazafias szellemben

nevelik a növendékeket a hazájukért s vallásukért tetre, kész lelkes előjárók és tanárok.

* Hirtelen halál. Nagyvárad egyik közbeesülésben álló családját mély gyász érte Pünkösöd vasárnapján. K ü c h l e r Vilmos pénzügyi titkár az ünnepélyekre kirándult Nagy-Úrögdre barátjához: B o d ó Bertalan birtokoshoz, hol a több tagból álló társasággal kedélyesen töltöttek az estét. Kártyázáshoz akartak fogni, midőn K ü c h l e r Vilmos minden szó nélkül lefordult székéről. Barátai hirtelen felemelték s rémulve látták, hogy megszűnt élni. Képzeltető jelenlevő gyermekeinek ijedelme, mikor szerető atyjukat halva látták. A holttestet beszállították Nagyváradon levő lakására, honnét tegnap délután eltemették. A gyászos esetenagy részvétet keltett városszerete. A pénzügyigazgatóság is adott ki gyászjelentést. A temetésen, melyet a »Kegelet« temetkezési intézet rendezett, tisztársai és nagy közönség volt jelen. A gyászszertartás D e n c s János ez. kanonok végezte. A család a következőkben tudatja a megrendítően gyászos esetet.

Küchler György, Küchler Ferencz, Küchler Margit, Küchler Piroka, u g a maguk, valamint az elhunyt nagybátyjai: Küchler Sebestyén nyugalmazott törvényszéki elnök, Küchler Károly és Küchler Edé es. kir. nyugalmazott k. pitányok és számos más rokonok nevében is fájdalomtelt szívet tudatják a legjobb apa unokaöccses és rokonnak K ü c h l e r V i l m o s, m. kir. pénzügyi titkárnak folyó hó 24-én este fél 12 órakor, életének 49-ik évében hirtelen történt elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 26-án 5 órakor fognak Kőfaragó-utca 822. szám alatt levő lakásnál a római katolikus anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni s az olasz-i sírkertben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtelre az elhunyt rokonai, kartársai és barátai tisztelettel meghívóknak. Nagyvárad, 1896. május hó 25-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* Csanády Sándor szobrának a leleplezése. Nagykerekiben tegnap leplezték le óriási közönség részvétele mellett Csanády Sándor volt függetlenségi és 48-as párti képviselő sírkövét. A sírnál Kovács Jegyző, Papszász Károly és Kossuth Ferencz beszéltek. Fehér Dezső ódát szavalt. — Kossuth Ferenczet Nagykerekiből háromszáz zászlóval díszített kocsisor Befettyóujfaluba kísérte, a hol délután a szabadságtéren népgyűlés volt, a melyen Kossuth F. buzditó beszédet mondott és arra kérte a népet, hogy jövőben az ellenzékre szavazzanak. Beszéltek még Papp Elek, Szatmári Mór, Sturmán György, Rigó Ferencz és Kiss Albert.

* A király és egy nagyváradi fiatal ember. Ő felsége a király Budapesten tartózkodása alkalmával meglátogatta a lipótmezei hadapród iskolát, hol a folyamatba levő építkezéseknél jelenleg Clementisz Árpád, nagyváradi Tarr György ezég üzletvezetője, s tartalékos hadi építész az építési felügyelő. A felség megtekintette az építkezéseket és Clementisz Árpádot kérte fel a helyiségek megnevezésére és az épületek czéljainak megmagyarázására. Sétálgatás közben több mint egy óráig beszélgetett a király a tehetséges fiatal építésszel, kérdézködött szülei, főnöke és családja után, végre sok szerencsét kívánva a fiatal ember házasságához, kezet szorított vele és elhagyta az épületet. A király távozása közben örömeinek adott kifejezést, hogy Nagyvárad város egy igen ügyos polgárával ismerkedhetett meg ujjolag.

* Keresztfeltevés Püspökiben. A szomszédos Püspöki község új katolikus templomára nagy ünnepségekkel tették fel a gömböt és a keresztet pünkösöd másodnapján. A gyönyörű román stílusú templomot dr. S c h l a u c h Lőrincz bibornok püspök építteti a községnek az eddigi szűk kis kápolna helyett. Paiser püspöki uradalmi mérnök terve szerint és felügyelete alatt a kőműves munkát Gábor János építész, az ács munkát pedig Pápay Balázs készíteti. A tem-

plomot most vakolják, s fedik veres rézzel. A gömb és keresztfeltevés délután 4 órakor kezdődött. Legények és nemzeti ruhába öltözött leányok vitték ki a cigány zene Rákóczy-indulója kíséretében a gömböt és a keresztet a plébánia udvaráról. A község lakosságának roppant száma, Nagyváradról és a közel vidékről érkezett vendégek jelenlétében huzták fel először a legények a posztóval bevont és virágokkal feldíszített gömböt, s azután a leányok a keresztet. A kereszt fölé készített állványról Pápay Balázs ács felköszöntötte a pápát, a királyt, a biboros püspököt, a kinek kegyessége és bőkezűsége hozta létre a templomot, továbbá dr. Belezny Károly plébánost. A keresztfeltevés után a plébána kertjében a bibornok püspök költségére megvendégelték a község lakosságát.

* Halálozás. Petrich Lajos földbirtokos és báró Sina Simon uradalmi nyugalmazott tisztartója folyó hó 16-án éjjeli fél 1 órakor szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. Temetése 28-án délután 5 órakor lesz Kis-Terpesten.

* Jogász-ünnepély. A nagyváradi kir. kath. jogakadémia polgárságának »Segély-egylete« 25 éves fennállásának évfordulója alkalmából diszgyűlést tart ma délelőtt 11 órakor az akadémia dísztermében. A »Segély-egylet« javára este nyári mulatságot rendez az ifjuság a Püspök-fürdőben. Az ünnepélyen és a majálison bizonyára nagy számmal jelennek meg városunk szép asszonyai és leányai.

* Aranymisés plébános. Tegnappélelőtt tartotta Velkey Dénes premontrei áldozópap, asszonyvásári plébánia templomban. Az agg lelkipásztort megható szeretettel és tisztelettel vették körül hívei nagy örömmünnepe alkalmából. A bibornok püspök az aranymisés plébánost szentszéki ülnökké nevezte ki.

* Tűz B.-Diószegen. Pünkösöd másodnapján ismeretlen okból kigyuladt agróf Zieby Ferencz tulajdonát képező diószegi vámház. A tűz a tikkasztó melegben egészen elhamvasztotta a vámházat, úgy hogy nem lehetett megmenteni belőle semmit. A bérlő még a pénzét sem tudta kihozni, 94 frtja oda veszett a butorain és egyéb ingó-vagyonán kívül. A tűzoltóság ügyessége és buzgalma szerencsére megmentette a szomszédos házakat a veszedelemtől.

* Talált babaruha. Piros pünkösöd napjára várta valahol a kicsiny baba az új ruháját, de — nagy szomorúságára elvesztette valaki, a kinek el kellett volna vinnie. A kis baba bizonyára sirt, mert ócska ruháját kellett felvennie az ünnepre, de annál jobban megörül majd neki, ha a talált ruhát, mely szerkesztőségünkben átvehető, most elviszik neki.

* Megújított körrendelet. Dr. Roszival István apát-kanonoknak az országos kath. tanítói segély-alap központi bizottsága elnökének e hó 8-án 88. szám alatt kelt megkeresése kapcsán dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök a folyó évre is megújítja a mult évi június 30-án 1175. szám alatt kelt körrendeletét, annak kiemelésével, hogy a szabályszerű folyamodványok folyó évi július hó 15-ig az egyházmegyei hatóságához beterjesztessenek.

* Eljegyzés. Grébe Iván es. és kir. huszárhadnagy Pünkösöd vasárnapján jegyezte el B i g e Ilona kisasszonyt, B i g e Gyula kir. törvényszéki bíró leányát.

* Erdőégés. A nagyváradi lat. szertartásu püspöki uradalom tulajdonát képező latobári erdőnek Töttelek község határában fekvő részében szombaton délután 2 óra tájban ismeretlen okból tűz ütött ki. Amint a tötteleki bíró a tűz kiütéséről tudomást nyert, a lakosoknak rögtön hirt adatott a veszedelemtől. Ezek abban hagyva a mezei munkát, tüstént a helyszínén termettek. Szerencsére csendes idő volt és így a tüzet sikerült nemcsak lokalizálni, hanem teljesen el is fojtani. Mintegy 25 holdnyi területen pusztított a tűz. A kár nagyságát tüze-

tesen nem lehet megállapítani. Nagyobb kárról azonban szó sincs. Az oltásban leginkább kitüntette magát Fehér János erdőkerülő.

* **Papnövendékek felvétele.** A nagyváradi lat. szertartású egyházmegye papnövendékei közé felvétetni óhajtó, keresztlevéllel s utolsó iskolai évről szóló bizonyítvánnyal ellátott és legalább is a gymnasium VI. osztályát végzett ifjak fölvételi vizsgálatának napjával folyó évi július hó 2-ik napját tűzte ki a bibornok-püspök. A felvételnél a pályázóknak személyesen kell megjelenniök, okmányaikat azonban már a megelőző napon, lehetőleg délelőtt, az egyházmegyei hivatalban benyújtaniok.

* **Közlekedés a fürdőbe.** Évek óta húzódik a nagyváradi gőzmozdonyu vasut személyszállításának ügye. Ez által a mostaninál sokkal kényelmesebben lehetne kijutni a két fürdőbe, mint jelenleg, a mikor a távol fekvő állomásokhoz kell kimenni. Mint halljuk, rövid időn megindítják a személyszállítást a Nagypiacról a fürdőbe. Megállapodásra jutott a közuti vasut részvénytársaság igazgatósága az államvasutakkal. Szombaton megállapították a megállóhelyeket. Zöldfa-uteza végétől, a Nagypiacról indulnak a vonatok s a sertésvásártéren, a Templomtéren és a v. velencei vasutállomásnál lesznek 1 perces megállóhelyek; ezenkívül a régi Dunkel-féle malom előtt pedig feltételes megállóhelyet létesítenek. A menet-díj Nagypiacról bármelyik fürdőbe vagy vissza: II. oszt. 24 kr., III. oszt. 20 krban van megállapítva.

* **Névnep a tanfelügyelőnél.** Tegnap volt Sipos Orbán tanfelügyelő, kir. tanácsosnak nevénapja, a mely alkalommal úgy az egyes iskolák küldötségei, valamint nagyszámu barátai és az egyes hivatalok elöljárói üdvözölték.

* **A millennáris gyermekmajális.** A gyermek majális holnap, azaz csütörtökön délután fog a sporttéren megtartatni, a sporttéri ünnepélyt azonban megelőzi a Szt.-László szobor előtti ünnepély, ahol az egyesült összes iskolák növendékei a szent király szobrát megkoszorúzzák, miközben a községi polgári fiu és leányiskola egyesített énekkara Belezny Antal »Királyhymnuszt«-át énekl. Az egyes iskolacsoportoknak a Szt.-László szobor körüli emelkedett négyzetben helyfoglalása percek szerint pontos rendben történik s délután 2 óra 15 perczkor veszi kezdetét. Az itteni program végzetével a sporttérre való kivonulás ugyanolyan rendben veszi kezdetét, mint az elhelyezkedés történt. A sporttérre a résztvevő iskolák II-ik számú kapun, a nagy közönség pedig az I. és II-ik kapukon vonul be, ahol a pénztárak föl lesznek állítva, a rendezőség ugyanis a tetemes kiadások fedezésére felnöttek számára 30 kros, a résztvevő iskolákon kívüli gyermekek részére pedig 10 kros belépti jegyeket bocsátott ki. A sporttéri ünnepély programja: 1. A hymnus együttes éneklése. 2. A községi polg. fiuiskola szabadgyakorlatai. 3. Kilencz nagy versenytűtás 27 értékes díjjal. 4. A közs. polg. leányiskola énekszámai. 5. A közs. polg. fiuiskola énekszámai. 6. Az orth. izr. polg. fiuiskola énekszámai. 7. Magyar nemzeti táncz, bemutatják a polg. leányiskola növendékei. 8. Játékok, tréfák, táncz, csoportonként, léggömbversztés stb. 9. A gyermekek megvendégelése. 10. Este fél 7 óra tájban gyülekezés és a »Szózat« együttes éneklése után a kicsinyek hazavonulása. Az ünnepélyen a katonai zenekaron kívül több nagy zenekar fog működni. A nagy közönséget különösen fölkéri a rendezőség, hogy a program számai alatt a gyermekek közé egyáltalán ne keveredjék. A nagy ünnepélyen négyezer gyermek lesz jelen.

* **Százhuszezer koronás alapítvány.** Nagy-lekü alapítványt tett Oltványi Pál pápai kamarás, szegedi prépost az ezredévi ünnepek emlékére. A csanádi káptalannál százhuszezer koronás alapítványt tett csanádgyházmegyei czélokra, azzal a kikötéssel, hogy az alapító levelet csak három év múlva bontsák fel. A nemeslekü adományt a káptalan küldötséggel köszönte meg az áldozatkész prépostnak, a ki már évek óta egyik legnagyobb jóttevője a szegedi szegényeknek.

* **A párizsi erkölestani és politikai tudományok akadémiaja** ezidei jutalomdíjat ismét két szerzetnek ítélte oda. Az Audiffret jutalmat (15.000 frank) a Szentlélekről nevezett szerzetnek és az ugynevezett »Fehér Atyák«-nak adta ki. Az előbbiekét Angonard, az utóbbiakat Levinhae atya képviselték. Az indoklás kiemeli, hogy e két szerzetrend atyáinak középafrikai működése az egész civilizált világ csodálatát magukra vonják. Az atyák úgy a hit világhosszágának, mint a művelődésnek eléggé meg nem becsülhető szolgálatokat tettek.

* **Nyilatkozat.** A következő sorok közlésére kértek fel bennünket: Ezen lap f. hó 24-iki számában »Helyreigazítás« cím alatt megjelent ama közleményre, hogy egyedül Jelinek Ferencz kertész nyert nagy érmet az időszi kiállításon — a v. velencei műkertészeti telep pedig, Farkas József főkertész ezimen, a közreműködők érdemét — észrevételeimet az érmet megérkezése után teszem meg, valamint arra vonatkozólag is, hogy kinek voltak versenytársai s kinek nem. A váradi-velencei műkertészeti és rózsatelep. Farkas József.

A triestzi általános biztosító-társaság (*Assicurazione Generali*) mult hó 29-én tartott 64-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1895. évi mérlegek. Az előtűnk fekvő igen terjedelmes zárszámadás 54 oldalra terjed és számos rendkívül érdekes statisztikai adatokat tartalmaz. A mérlegek valamint a nyereség és veszteség számlák már az 1896. márczius 5-iki osztr. miniszteri rendelet értelmében vannak felállítva.

Az évi jelentésből látjuk, hogy az életbiztosítási osztály díjtartaléka 1895. évi december 31-én 3.519.501 frt 41 kr-ra emelkedett. Az ugyanakkor érvényben volt életbiztosítási tőke összegek 177.718.755 frt 13 kr-t tettek ki, míg az évi folyamán bevett díjak 7.402.467 frt 03 kr-ra rúgtak.

A tűz- és szállítványbiztosítási ágakban a díj és illetékbevételek 10.435.513 frt 81 kr. volt, miből 3.058.827 frt 06 kr., mint kártartalék, minden tehertől menten, a jövő évre vételeztetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 31.142.823 forint 66 krajczárra emelkedett.

Károkkért a társaság 1895-ben 9.218.277 frt 67 kr-t folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 281.357.598 frt 61 kr-nyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 52.626.274 frt 37 kr. esik, mely összeget a társaság 162059 kérésében kifizetett.

Az értékpapírok értékesíkenése, mely az év végével az alacsony árfolyamok folytán beállott, egyéb rendelkezésre állott összegből kiegyenlített úgy, hogy az értékpapírok árfolyam ingadozása fedezetére alakított tartalék változatlanul 2.282.011 frt 44 kr-nyi összeggel új számlára átvihető volt. Azonfelül azonban még az idei nyereségből 500.000 frt egy az árfolyam ingadozása fedezetére szolgáló külön tartalék számára áttulított úgy, hogy az egész árfolyam tartalék 2.782.012 frt 44 kr-ra szaporodott.

Az alapszabályszerű nyereség tartalékkal, mely a részvénytöke felét teszi ki, az összes nyereségtartalékok 5.487.011 frt 44 kr-ra rúgnak.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékben vannak elhelyezve az idei átutalások folytán 58.071.673 frt 84 kr-ról — miután a viszontbiztosítási tartalék kivételét — 61.051.211 frt 83 kr-ra emelkedtek. Ezen értékekből több mint 15 millió magyar értékekre esik.

Az elért tiszta nyereségből a társaság osztalékul, részvényenkint 136 frtot aranyban, vagyis 340 frankot fizet.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-uteza,
Sonneuwirth-féle bazárban Fő-uteza,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D., papírkereskedésében Uri-uteza,
Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-uteza,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-uteza-
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-uteza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

SZINHÁZ.

Falu rossza.

Pünkösöd vasárnapján a »Falu rosszat« mutatták be az ünnepi közönségnek olyan előadásban, mely sehogysem tudta lekötöni a karzat figyelmét. Talán éppen a népszimüelőadások adnának legtöbb gondot és munkát a rendezőnek, mert itt nemcsak az előadókra, de a közönségre is ügyelni kell s gondosan kerülni kell mindent, ami esetleg megakadályozhatja a drámai momentumok érvényesülését.

A Falu rossza előadásával ki sem törődött. A legjelentéktelenebb mellékfigurák szabadon mókázta, s természetes, hogy még hajmeresztő izléstelenségeiken is kaczagott a karzat. Persze akkor hiába dühöngött az öreg Feledy — Szentgyörgyi, — a darab legdrámaibb jelenetét, a második felvonás első színének zárójelenetét agyonkaczagta a közönség. Ekkorát nem volna szabad vétkezni a legjobb magyar népszimüszerezője ellen, — s a rendező segíthetett volna a bajon, ha nem engedte volna a mellékszereplők tulon-tul jókedvét a végletekig csapongani.

Hanem ennek az előadásnak nem is volt rendezője sem. A második felvonás második színében a kis Feledy Boriska, (Fekete R.), utánna Göndör Sándor (Dajka B.), beleugornak a patakba. Valami magasabb kis hidat kellett volna a színházi diszitővel odaállítatni, úgy, hogy a közönség ne lássa, hogy Fekete Róza most elesik és legugol a kulissza mellé, — ha nem — azt képzelje, hogy Feledy Boriska csakugyan beleugrott a patakba. Ezek az igaz, hogy kicsinyes dolgok, — csak hogy mindig meg kell tartani az illuziót a közönség felsőbb régióiban, másként orfeumi bohózat lesz az előadásból.

Az ilyen apró-cseprő gikszereteket még valahogyan eltűntek volna felejtetni, ha az előadás méltó lett volna a darabhoz.

Dajka Balázs a népszimüben kétségtelenül sokkal jobban beválik, mint az operetben. Itt türethető, sőt helyen való a hang nyeresége, — a prózai részeket is ügyesen csinálta meg, — csak hogy Isten tudja, a közönség mégis nagyon hidegen fogadta.

Ugy látszik, hogy még jobb Göndör Sándorokhoz van szokva.

S. Áldor Juliska Finum Rózsija már sokkal nagyobb hatást ért el, s méltán. Igen sok tűz volt benne, s kitűnően tudott nyelvelni. Csodálatos, hogy a második felvonás bucsujelenetében is csupa igaz, hangokat hallatott, s valósággal meghatotta a közönséget — Finum Rózsija csak egy tekintetben esik kifogás alá: rettenetes és nem népszimübe illő frizurája volt.

Szentgyörgyi István az öreg Feledy szerepét előtűnk egészen szokatlan felfogással játszotta. Alakításában nagyon sok volt a méltóság és igen kevés a parasztelelem. Ugyanezzel a hanggal és játékkal, csak hogy más kosztümben egy régi világbeli alispánt is bemutatathatott volna. S neki van igaza, mert karakter dolgában, egy magyar falusi biró épp olyan büszke és önértetes ur, mint egy főispán. Meg szeretjük látni az ilyen alakításokat már csak azért is, mert ma már figyelmen kívül hagyott nemzeti sajátságokat is látunk benne.

V. Turchányi Olga operette — bukása után a drámában próbál szerencsét. A direktor udvarias volt vele szemben, s Bárti Tercsi szerepét neki osztotta ki. A »Falu rossza«-ban ez a legkönnyebb és leghálásabb sze-

rep, — de V. Turchányi Olgának legalább egyelőre még ez is nagyon sok volt. Hogy a nagyváradi szinkört gyakorlóiskolának tekinti: szívesen elnézzük neki, mert igen csinos megjelenése van, csak hogy az örökös próbálgatásban egyszer majd beletalál unni a közönség. Még fogalma sincs arról, hogy egy szerepet nemcsak elmondani, de feldolgozni és megjátszani is lehet. Talán ha jó mesterei akadnának: a drámában esetleg előbb vihetné valamivel, mért csinos és rokonszenves beszélő hangja van.

Fekete Rózsikának (Feledy Boriska) semmi helye a népszínműben, különösen ilyen erős szerepben. Idegen ő ebben a környezetben, ahol parasztleányokat kell bemutatni. De máskülönbén csupán egyetlen kifogást emelhetünk ellene; hogy nem tudta azt az illuziót keltetni, hogy Feledy Boriska áll előttünk.

Vendrey Ferencznek Gonosz Pista eddigi fellépte után ítélve — a legjobb szerepe. Rózsahegy, Feledy Lajos és Szathmáry Lajos (Jóska béres) szintén becsülettel állották meg a helyüket, — csak azt nem értjük, hogy miért cserélték el a szerepeiket?

Az epizód-szerepekben Leőveyt (czigány), Sarkadit (Makkhetes), Józsat (Csendbiztos) és Bartost (Cserebogár Jóska) a dicséret megilleti.

—ó—ó.

Mátyás diák. Vasárnap délután került színre a régi, silány népszínmű, a nagyobbára gyermekekből álló közönség előtt. Sokat nevettek **Vendrey** (tót diák) mokáin és **Szentgyörgyi** (kántor) sikerült alakján. Szép alak volt **Klenovics** Mátyás király szerepében. **Bartos** a gonosz sáfárnak inkább a komikus oldalait igyekezett feltüntetni, s a többi izben zajos derűséget keltett. **Bajnóczy** nem tudott eléggé életet lehelni Katalin szerepébe. **Kantay** (Rebeka) a szokott rutinnal játszott.

Viola, az alföldi haramia. Ezt az ódoni és nehézkes, de egyes jeleneteiben megkapó hatása darabot igen nehéz feladat ma bemutatni, — különösen délutáni előadásban. Tegnap megpróbálták a szinkörben, s a kísérlet jól sikerült. **E. Kovács Gyulának** a tragikus sorsu Viola egyik legkitünőbb kedvenc szerepe, s még a délutáni előadásban is kedvvel és ambícióval játszotta meg. **K. Szerény Gizella** (Violáné) méltó partnere volt. **Szentgyörgyi István** kitünő czigány volt, — csak azt sajnáltuk, hogy ezt a három kitünő alakítást egy délutáni előadásra fecsérték el.

Goldstein Számi ötödször. Nagyon szívesen látott, kedves vendége a nagyváradi közönségnek a munkácsi zsidó fiú, mert az ötödik előadáskor is úgy tömve voltak a színház páholyai, széksorai, s más egyéb ülő és álló helyei, hogy Goldstein Számi örömmel kiabálta: »Jaj be népes ez a Budapest, jaj de nagy lárma van ezen a Budapesten.« De volt is igazán lárma meg taps, úgy, hogy csak úgy zenget bele a ház.

Sans géne. Még nem a Sardon mester világhírű darabjáról, a Szókimondó Asszonyágról van szó, — hanem ezuttal a szintársulat néhány tagjáról, akik talán tulságosan »sans géne« állanak a közönség elé. A legtöbb színházban ugyanis az a szokás, hogy az igazgató öltözőket állítat fel, ahol a művésznők és a művészek mielőtt kilépnek a színpadra, a darabhoz illő kosztümöt vesznek magukra; úgy látszik, hogy valami baj esett az öltözőkben, mert tegnap a művésznők és a művészek jórésze Viola és a Goldstein Számi előadása alatt ugyanabban a ruhában jött ki a színpadra, melyben félórával előbb vagy később közöltünk sétált az utcán. Ez rontja ugyan az illuziót, de meglehet, hogy ehhez joguk van a művésznőknek és a művészeknek. De akkor meg ne csodálkozzanak majd rajta, ha ismerőseik a közönségből majd felszólanak hozzájuk: »Jó napot asszonyom!« »Alá szolgálja kisasszony!« »Szervusz Rózsahegy!«

Színházi hírek. Ma lesz a **Gyermek-rabló** nőt bemutató előadása. Ez érdekesítő jelenetekben gazdag regényes darab, mely min-

denütt nagy sikert aratott, bizonyára nálunk is soká fogja magát a műsoron tartani. A — Két árva — óta hasonló sikerű és hatású darabja nem volt ebben a genrében a párisi Port saint Martin színháznak, mely a gyermek-rabló nőt 300-szor adta egymásután. A darab egy előjátékból és 6 képből áll. A 2-ik képből van a híres **kakasviadal** jelenet, mely színpadi specialitás páratlanul áll. A cím szerep **K. Szerény Gizellának** egyik legjelesebb drámai alakítása. Kivüle **Klenovits, Szentgyörgyi, Vendrey, Rózsahegy, Janovics, Bartos, Leővey, Turchányi Olga és Fekete Rózsika** játszik a főbb szerepeket. **Kakasviadal** Rózsahegy és Leővey vezérlete mellett egy **hollandi és egy magyar kakas** csinálják, még pedig a mai próba viadal után ítélve nagy vehemenciával a végkimerülésig. A gyermek-rabló nőt holnap megismétlik és pénteken már ismét újdonságot kapunk; ekkor lesz a legkedvesebb francia új operette a — **Klári** első előadása.

Színházi műsor:

Szerdán: *A gyermekrabló nő* először.

Csütörtökön: *Ugyanez.*

Pénteken: *Klári* először.

Szombaton: *Ugyanez* másodszer.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.

Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8³⁰ regg., 2³⁷ éjjel, személyvonat 11³² d. e., 2²² d. u., 11⁰⁴ és 4 éjjel.

Kolozsvár felé gyorsvonat 7¹⁵ este, 2¹⁵ éjjel, vegyesvonat 1²² d. u., személyv. 3⁵⁸ délután, 2⁰⁰ éjjel.

Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10²⁰ d. e., 4²⁵ d. u., vegyesvonat 7³⁰ este.

Belényes-Vaskóh felé vegyesvonat 4²⁵ reggel, 1⁴⁸ d. u.

Érmihályfalva felé vegyesvonat 6⁵⁰ r., 4³⁵ d. u.

Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1⁴⁰ d. u.

Püspök- és Felix-fürdőbe 8³⁰ reggel, 4⁴⁵ d. u., 7²⁰ este, 6⁴⁰* reggel 2⁰⁵* d. u. 9¹⁰* este.

Vonat érkezik Nagyváradra.

Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7⁰⁵ este, 2¹¹ éjjel, személyvonat 7²⁰ reggel, 3⁴² d. u., 1⁴⁸ éjjel.

Kolozsvár felől gyorsvonat 2³⁰ éjjel, 8³⁰ regg. személyvonat 10⁴⁴ éjjel, 11¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.

Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8³⁰ r., személyvonat 9³² d. e., 5³⁰ d. u.

Vaskó - Belényes felől vegyesvonat 11⁰⁵ d. e., 9⁰⁰ este.

Érmihályfalva felől vegyesvonat 8²⁰ r., 9¹⁴ este,

Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este

Püspök- és Felix-fürdőből 10¹⁰ d. e., 6²⁰ este, 8³⁵ este, 8¹⁵* reggel 3³⁷* d. u., 10⁵⁴* este.

* A csillaggal jelöltek csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

S P O R T.

Czellövészet. A polgári lövöldében f. hó 17. 24. és 25-én tartott lövészeteken kilöttek mélylövészekre 890 lövést 314 találkában 670 körrel. Szeget löttek Mezey Mihály kettőt, id. Des Escherolles Kruspér Sándor egyet. Négyeseket löttek: Mezey Mihály tizenegyet, ifj. Tóth Ferencz nyolcat, ifj. Rimler Károly négyet, Des Escherolles Kruspér Sándor és Török László egyet-egyet. Arany-díjakat nyertek Des Escherolles Kruspér Sándor és Mezey Mihály. Ezüst díjakat nyertek: Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly, ifj. Tóth Ferencz és Török László.

MULATSÁG.

Millenniumi ünnepély Magyar-Csékén. Magyar-Csékén f. hó 25-én a járás közönsége fényesen ünnepelte meg hazánk ezredéves fennállásának évfordulóját. Kilencz órakor az egész közönség a róm. kath. templomtéren felállított diszes szószék elé vonult. Mindkét templomban ünnepi mise és Te Deum volt. A róm. kath. templomban **Trenhauser József** plebános

tartotta a misét és mondott hazafias és vallásos tartalmu beszédet. A gör. kel. templomban pedig **Korbucz János** g. kel. lelkész végezte az ünnepi istentiszteletet. Istentisztelet után az egész közönség a piac téren felállított diszes emelvény köré gyűlt — hol **Csillag Izsák** nagyváradi zenekara kíséretével a Hymnus két első versét énekelték el. Ezután **Szentgyörgyi-Miklós** korbesti földbirtokos tartott lelkes hazafias szép beszédet. Erre a közönség a Szózatot énekelte újból zenekísérettel. — Majd pedig **Papp Vazul** felső-tópai gör. kel. lelkész mondott román nyelven szép beszédet. A szónoklat után a közönség egy román hazafias dalt énekelt. — Déli tizenkét órakor a piac téren felállított lombsátor alatt a járásból meghívott 200 földművest megvendégelték a rendező bizottság tagjai. Délután 1 órakor pedig a vendéglő nagytermében diszes hölgy és urközönség vett részt az ünnepi ebéden. Az első tósztot **Nyisztor Alajos** főszolgabíró mondotta lelkes szavakkal életvén a felséges királyt és felséges nejét a királynét. Délután 4 órakor népi ünnep volt. — Este a községet szépen kivilágították. Utána táncmulatság volt.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi királyi törvényszék büntető osztálya — mint már említettük — mára tüzte ki a Pável-féle utcai tüntetés végtárgyalását. A tárgyalásra beidézendő vádlók száma azonban oly nagy és tartózkodási helyük annyira különböző, hogy az idéző jegyeket nem tudták nekik kézbesíteni s így a tárgyalást elhalyasztották. Helyette **Milye Gyula** elnöktele miatt a következő bűntütyeket fogja nyilvános ülésben tárgyalni a törvényszék.

Papp András rablás büntetlénék kísérlete.

Sándor Imréné lopás és más büntendő cselekmények büntette.

Virág Sándor szándékos emberölés büntetlénék kísérlete.

Kádár Sándor rablás büntette.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Irta: I. van Woude.

27

Tomnál nem kereshetek vigaszt s jöllehet tegnapelőtt a legnagyobb egyetértéssel váltunk el egymástól, mégis egy idő óta valami láthatatlan dolog tolakodott közénk, nem tudom micsoda, de Tomnak szemeiben már nem lehetek »angyal«, a mint az előtt mondotta mindig. Érzem azt a nélkül, hogy mondaná. Sem szóban, sem tettben nem változott meg; ő még mindig kedves, előzékeny — de szemeiből »a lélek tükreiből« olvasom ki.

Milyen csunya, komor kilátás. Csak sötét körvonalakban lehet látni a várost; a folyó is összefolyik szemeim előtt a felette lévő köd szürkességével; a fákat is csak homályosan látom.

A mezőkön a folyón innen madarak repülnek. Mindinkább többen csatlakoznak hozzájuk. Istenem, azt hiszem, hogy a golyák elakarnak vándorolni s a mi mezőnket választják gyülekező helyül. Csak úgy hemcseg a fekete és fehér tollaktól... A mi barátunk is elment; félszke üres. Feleségével és utódjaival bizonyára ott van a hosszú nyaku vándorok seregében...

Mondd, nem hozasz-e nekem is valamit, ha visszatérsz. Jól akarok gondoskodni róla, olyan jól, hogy még anya nem gondoskodott ilyen jól gyermekéről. Virágokkal veszem körül bölcsőjét és mosolyt varázsolok kicsiny arcára. De hozd el nem sokára, hogy egyszerre ledöntse azt, a mi közötttem és atyja között van.

Az említett erős augusztusi reggel óta Tom elég szórakozást szerzett nekem. Nem mulasztottunk egy színi előadást, vagy hangversenyt sem a városban. Egyszer volt alkalom táncolni is. »Élvezned kell ifjúságodat még egy kissé,« mondja ő gyakran jószágos mosolylyal; de daczára annak, hogy nagyon vig volt, mégis úgy tűnt fel előttem, mintha jobban szeretné, hogy zárt ajtók mögött tartathatna. Természetesen úgy tettem, mintha nem venném észre és továbbra is meg ragadtam volna minden alkalmat, mely szórakozást és élvezetet nyújt, ha a nagynéninek váratlan halála hetekre el nem vette volna ettől a kedvetem.

A jó nagynéni! Mennyire nélkülözöm őt? Adele esküvőjére Hágába hívott.

Nagyszerűen éltem át egy hetet. Ilyen élet mellett egy időre majdnem el tudnám felejteni Tomot. Midőn az esküvő napján este megjelent és bombaként csapott vigságunkba — azt kívántam, hogy bár egy órával később jött volna. Másnap este annyi a dolgom, hogy nem is gondolhatok reá. Meg sem kérdeztem, hogy hol ült, a míg táncoltunk. Azután aludtam délig, bucsulátogatásokat tettem, kikísértem a vendégeket a vasúthoz, végre engem is elvittek oda s végül szomorúan, még szomorúbban, mint akkor, midőn otthagytak engem Brinio örökségén, a vonatban ülök, mely Waaldorf felé indul.

IX.

Fejemet kezeimbe hajtván könyökömmel a térdemre ereszkedem és a csónakban ülve nézem a vizililiomokat, a melyek ide oda imbolyognak éppugy, a mint én is ide oda mozgok.

Az óra még nem ütött nyolczat, Korán keltem, mert nem tudok már aludni.

Folyton előttem lebegtek a nevető arczok, a merészen kipödrött bajuszok, a suhogó ruhák, e szépen megfésült fejek; még mindig hallom a zenét, látom a mosolyt, a melylyel sokan lehajoltak hozzám, hogy valami szépet mondjanak; még érzem a különféle parfümök szagát, a mely összevegyült a virágok illatával, a melyek a szép asszonyok hajfürtében elhervadtak. S a míg az urak karjaiban a zene ütemei szerint tovasiklottam, észrevettem a tükrökben egy csinos kis alakot világos kék selyem ruhában, krém színű csipkékkel és egy piros rózsával szőke hajában; én voltam az.

Ha pedig most lenézek a vízbe, komoly, unalmas arczot látok, egy asszonyt, a kinek testét egy régi divatu gyapot reggeli ruha fűdi. Tom mégis fölülmulhatalannak tart. Felkelek, hogy ne lássam e képet, hogy fejemet a hűs októberi levegő kissé lehűtse és ismét kibékülhessek otthonommal.

Milyen csendes minden. Olyan csendes, hogy egészen tisztán hallom egy a távolban levő kocsi robogását; a levegő olyan tiszta, hogy a legtávolabb álló facsoportokat is meglehet különböztetni.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Rekviem Károly Lajos főherczegért.

Budapest, május 26. (Saját tud. táv.) A herczegprimás külön körlevelet intézett egyházmegyéje papságához, amelyben melegen megemlékezik Károly Lajos főherczegről és meghagyja, hogy egyházmegyéjének minden templomában az elhunyt főherczegért rekviemet tartsanak, a melyre a katonai és politikai hatóságok meghívandók.

A czár koronázása.

Moszkva, május 26. (Saját tud. távirata.) Ma ment végbe az orosz czárnak koronázása. Ő felsége királyunk ez alkalmából üdvözlő ira-

tot intézet a czárhoz, melynek megérkezése után a czár rögtön külön kihallgatáson fogadta Liechtenstein nagyherczegét. A koronázás pompás időben a diplomacziái képviselők és az orosz méltóságok jelenlétében 7 órakor vette kezdetét mit huszonegy ágyulövessel jeleztek. Az összes harangok zugtak.

Fél tíz órakor érkezett az özvegy czárné, kit nagy pompával fogadtak. Háromnegyed tizkor érkezett meg a czári pár diszes menetben. A metropolita az előcsarnokban beszéddel üdvözölte a czári párt és csókra nyújtotta oda nekik a feszületet. Miután a trónon helyt foglaltak, a czár könyvből felolvasta az orthodox hitvallásu fogadalmat, mire a metropolita megáldotta, ráadta a biborpalástot, a czár pedig a biborvankoson odanyújtott czári koronát átvette és fejére tette. Ezután kezébe vette jogart és arany almát. Ekkor a czárné letérdelt a czár elé, aki fejéről levette a koronát, megérintette vele a czárné fejét és újból feltette. Ezután ráadták a czárnéra is a biborpalástot és felékesítették az András-renddel. Ekkor százegy ágyulövés dördült el. Ezután a gratulációkat fogadták, mire a metropolita felkente és aztán visszatértek a kremlbe.

A király a fővárosban.

Budapest, május 26. (Saj. tud. táv.) Ő felsége a király május 29-én érkezik meg ismét a fővárosba és itt is marad a juniushban tartandó ünnepekre.

Miniszterelnökök a királynál.

Bécs, május 26. (Saj. tud. távirata.) Ő Felsége a király ma kihallgatáson fogadta Bánffy báró magyar és Badeni osztrák miniszterelnököket.

Az osztrák iparkiallítás elmarad.

Bécs, máj. 26. (Saját tud. táv.) Ő Felségének, mint osztrák császárnak ötven éves uralkodásának megünneplésére Bécsben 1898-ban iparkiallítást akartak rendezni, de ez elmarad, mert a kiállítás sikerét pénzügyi szempontból nem biztosították.

Keresztények üldözése.

Budapest, május 26. (Saját tud. táv.) Kréta szigetén Keneában gyilkolják és fojtogatják a keresztényeket. Az összes konzulok kormányaiktól hadi hajók kirendelését kérték. A szigeten valóságos anarchia uralkodik. Az angol hajóraj Maltából el is indult már.

Nyertes sorsjegy.

Budapest, máj. 26. (Saját tud. táv.) Az osztálysorsjáték huzásait ma folytatták és a kétszáz ezer koronát a 86564 számú sorsjegy nyerte meg.

Leszurt rendőr.

Budapest, május 26. (Saját tud. táv.) Antal András lovas rendőrt ma éjjel a városligeti Verseggy-utcában egy csavargó leszurta, mert a rendőr rendre utasította. A szerencsétlen ember a súlyos seb következtében meghalt.

Közgazdaság.

A mezőgazdasági iskolák feladata.

Azon eszközök között, a melyekkel a hanyatló mezőgazdaságnak új lendületet akarnak adni, bizonyára nem utolsó, a nevelés, illetőleg a mezőgazdasági szakoktatás. Tudjuk ugyan, hogy egyedül a szakoktatás nem fogja megoldani a fontos és égetővé vált kérdést, mert a mezőgazdaság hanyatlásának okai nagyjából a hibás ámpolitikában és a tulságos megterhelésben rejlenek, de másrészt szükséges az is, hogy mezőgazdánk a legújabb vívmányokat is figyelembe vegyék és ezeket a racionális gazdálkodásnál felhasználják.

Szakemberek kiképzésére, kiknek hivatásuk a mezőgazdasággal foglalkozni vannak felsőbb gazdasági iskolák, a melyek eléggé megállják helyüket, de a mezőgazdasági viszonyok kanálásánál elsősorban tekintettel kell lenniök a középosztályra, a kisbirtokosokra. Ezeknek szakoktatása igen fontos és erre vonatkozólag a legkülönbözőbb javaslatokkal találkozunk. Némelyek különös súlyt fektetnek a minta gazdaságokra, a melyeket a nagybirtokosok felállítanak, hogy így a kisbirtokosok ezekből tanulva intenzívebb gazdálkodást folytathassanak.

A minta gazdaságok kétségkívül nagy mértékben előmozdították némely vidéken a gazdálkodást, most a kisbirtokosok így se ismert új növény termesztéséhez fordultak. A melyre különös szükség lévén a gazdák földjükből nagyobb jövedelmet huzhattak. Egyszermind megtanulták azt, hogyan kell a mezőgazdaságot az állattenyésztéssel egybekötni, a mi szintén nem csekély jelentőségű.

De sok, sőt a legtöbb vidéken nem kínálkozik ilyen alkalom. A másik terv, a mely szerint a mezőgazdasági szakoktatást a népiskolában kellene megkezdeni, még távol van a megvalósulástól, mert ennél számos szempontok jönnek figyelembe, a melyek sok helyen feleslegessé teszik a mezőgazdasági szakoktatást és magának az oktatásnak egyik úgy is már gyakran emlegetett baja a túlterhelés.

A mezőgazdasági szakismeretek terjesztésére vannak azaz volnának az alsó mezőgazdasági iskolák, a melyekhez különös kvalifikáció nem szükséges és a melyekben két-három év alatt értelmes mezőgazdákra képezik ki a fiatal növendékeket. Nem akarjuk mondani, hogy e mezőgazdasági iskolák nem állanak feladatuk magaslatán, sőt éppen ellenkezőleg a belőle kikerülő ifjak olyan képzetek hogy a legnagyobb könnyűséggel találnak foglalkozást nagy birtokosainknál. Sőt van olyan eset is, hogy az ilyen alsó mezőgazdasági iskolából kikerült ifju a felső gazdasági iskolákból kikerült szakembereket felülmulta és jobb állást kapott úgy, hogy a többiek alárendeltje, lettek.

Ez ugyan eléggé hizelgő eredmény a mezőgazdasági iskolákra, de azért mégis hibául kell felrónunk azt, hogy nem teljesítik tulajdonképeni feladatukat. És ennek okai talán nem csak az iskolák, hanem kiváltképp maguk a kisbirtokosok.

Ugyanis rendszerint joguk is van az egyes községeknek az ilyen intézetekbe évente vagy két évente egy ifjut küldeni. Az ifju ha elvégezte a tanfolyamot, visszatérve övéhez, hasznosan érvényesíthetné tanulmányait saját kisbirtokán, a mivel ismét példát nyújthatna a többieknek.

Ez volna a mezőgazdasági iskoláknak tulajdonképeni feladata, nem pedig az, hogy a nagybirtokosoknak olesó hivatalnokokat nyujtsa-

nak. Ha a mezőgazdasági iskolák ily irányban haladnak, akkor semmi befolyást sem fognak gyakorolni a praktikus életre és a gazdálkodás előmozdítására, mert a belőle kikerült ifjak nem érvényesítik tapasztalataikat és a tanultakat ott, a hol kellene t. i. a kisbirtokosok körében.

A jobbmodu kisiparosok pedig minden nehézség nélkül kiképezthetnék fiaikat a mezőgazdasági iskolákban, mert nagyobbára ingyenes és a községek által fizetett helyek állanak azok rendelkezésére, kik az intézetbe akarnak lépni, mert csak így fogják teljesíteni a mezőgazdasági iskolák feladatukat.

Terménytőzsde.

Budapest, május. 26.

B u z a tavaszra, bácskai	6.84
» tavaszra, északi	6.86
» szeptember-októberre, bácskai	0.—
» szept.-okt.-re északi	0.—
R o z s tavaszra, bácskai	0.—
R o z s tavaszra, északi	0.—
T e n g e r i junius-juliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.25
» aug.-szept.re, északi	10.35

Bécs, május 26.

B u z a tiszai	7.30—7.65
» bányási	7.05—7.50
» bácskai	7.05—6.45
» szokványáru őszre	6.92—6.64
B u z a szokványáru tavaszra	0.—0.—
R o z s tiszavidéki	6.80—6.95
» szokványáru őszre	0.—0.—
» szokványáru tavaszra	0.—0.—
T e n g e r i magyar	4.30—4.40
Z a b, magyar kereskedelmi	6.60—6.70

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. május 26.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	98.80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	124.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	101.75
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	151.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Oszták járadék papírban	101.—
Oszták járadék ezüstben	101.—
Oszták járadék aranyban	122.50
Oszták korona járadék	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	145.50
Oszták magyar bankrészvény	945.—
Magyar hitelbank részvény	367.75
Oszták hitelintézeti részvény	343.50
Oszták-magyar államvasúti részvény	339.75
20 fankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német birodalmi márká	58.80
London vista	120.15
Páris vista	47.70

Szerkesztői üzenet.

Kis kíváncsinak. Helyben. A vezércikkírás legkönnyebb módját Szentgyörgyi István ur, színtársulatunk kitűnő művésze találta fel, — de tudunkkal még eddig nem kért rá szabadalmat. Szerint az ember bemegy egy nyomdába, — mindegyik szedőszekrényből kivessz egy csomó betűt s beledobja egy dézsába. Aztán melléállít két gyereket, akik azt a betű-csomót szép egyenes sorokba rakják.

Mi is megpróbáltuk a cikkirásnak ezt a kényelmes formáját, s a következő érdekes dolog jött ki belőle:

Sezenisizínik linine nogoje is sizip ganadalot, di oz üjüisogerós si kütüjeo. Seit niho von ügüje oz imibir, hagaje jababon migijótosozonik igije rasaz kes siziripit, menet miger igije cezekekit. O vececez tihot nim nogojeanja, — s ligijein bunutitisi iz o hanavid niijeilivin eratat uzinit.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Szerdán, 1896. május 27-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével
itt először

A gyermekrabló nő.

Színmű 5 felvonásban, 8 képben.

Kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Holnap, Csütörtökön, 1896. május 28-án,

Ugyanez.

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Biharmegyei takarékpénztár.

Hirdetmény.

A m. kir. kormány által az 1895. évi LI. törv.-cikk alapján a milleniumi ünnepélyek emlékére Ó felsége Apostoli Királyunk mellképével ellátott és Árpád vezér honfoglalását ábrázoló **egy millió darab**

milleniumi emlékkoronák

verettek, melyek külön e célra készített tokokban

☞ **egy forint eladási ár mellett** ☞ kerülnek forgalomba és **intézetünk pénztáránál** kaphatók.

Elárusítóknak, valamint nagyobb megrendeléseknél **jutalékot** engedélyezünk.

Nagyvárad, 1896. május 26-án.

Az igazgatóság.

Lapunk számára hirdetések felvételnek.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,

ELVALLAL ÉS KÉSZIT:
IZLÉSES KIVITELBEN

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
FALRAGASZOK,
BÁLI MEGHIVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGÓ
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.

PAPIR- és IRODASZEREK

* * * * * raktára. * * * * *

Kitűnő minőségű, czégünkkel ellátott aczéltollak.

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

KIADÁS.

ASSICURAZIONI GENERALI Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez. Elemi- és baleset-biztosítási ág 1895.

BEVÉTEL.

	forint		kr.			forint		kr.			forint		kr.		
I. Kárfizetések (a kár felvételi költségekkel együtt):															
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	2712341	27													
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	607501	93													
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	163	24													
4. Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	143872	31			3403878	75									
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók térítmenyeit):															
1. Szervezési költségek (a folyószámlán teljesen törlesztve)	35016	44													
2. Jutalékok	852997	18													
3. Folyó igazgatási költségek	816098	55			1704112	17									
4. Adók és illetékek					386983	01									
III. Leírások és egyéb kiadások:															
1. Leírások kétéves követelésekre	2669	76													
2. Egyéb kiadások: Járulékok és kamat a hivatalnokok ellátási pénztárába	65995	21			68664	97									
IV. Tartalékok függő károkra:															
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	345186	17													
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	285690	06													
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	420														
4. Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	50941	52			682237	75									
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:															
1. Díjtartalék	2543653	39													
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét															
b) Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	215173	67													
c) Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	111773	46			3170600	52									
2. Tökésített nyereségtartalék	1312500														
3. Értékpapírok árfolyamtartaléka	1027514	77													
4. Kétes követelések tartaléka	40000				2380014	77									
VI. Évi üzleti nyereség					833751	54									
Összesen:					12690243	48									
I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:															
1. Díjtartalék, levonva a viszontbiztosítók részét	282247	74													
2. Tökésített nyereségtartalék	1312500														
3. Értékpapírok árfolyamtartaléka	1027514	77													
4. Kétes követelések tartaléka	40000														
II. Függő károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét):															
1. Tűzbiztosítás	319976	19													
2. Szállítmánybiztosítás	282929	50													
3. Jégbiztosítás	1733	79													
4. Balesetbiztosítás	53577	13													
III. Díjbevétel (levonva a törlesztéseket):															
1. Tűzbiztosítás	fl. 3821612 89														
le: viszontbiztosítás	3582 89 03														
2. Szállítmánybiztosítás	1752981 59														
le: viszontbiztosítás	825691 67														
3. Jégbiztosítás	52 51														
le: viszontbiztosítás															
4. Balesetbiztosítás	313953 98														
le: viszontbiztosítás	73087 93														
IV. A tőkebefektetések hozadéka:															
1. Kölcsön- és leszámítolási kamat, továbbá hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál eszközök kamata	19623	18													
2. Jelzálogkövetelések kamatai	4900														
3. Értékpapírok kamata	211513	47													
4. Ingatlanok tiszta hozadéka	52688	47													
Egyéb bevételek:															
1. Kötvényilletékek															
a) Tűzbiztosítás	368258	90													
b) Szállítmánybiztosítás	8550	96													
c) Jégbiztosítás		71													
d) Balesetbiztosítás	4305	36													
Összesen:															

Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási ág. (1895).

	forint		kr.			forint		kr.			forint		kr.			
I. Esedékes biztosítások és járadékok fizetése:																
1. Halálesetire szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	2415325	11														
2. Elélés esetére szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	490460	92														
3. Járadékfizetések	141911	68			3047697	71										
II. Fizetések visszavásárolt kötvényekért, levonva a viszontbiztosítások részét					704184	97										
III. Összesen					1098930	78										
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók térítmenyeit):																
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	38622	89														
2. Szerzési költségek	301885	24														
3. Folyó igazgatási költségek	549397	11														
4. Behajtási jutalékok	125317	16														
5. Orvosi költségek	55260	52			1070482	92										
6. Adók és illetékek					86768	51										
V. Leírások és egyéb kiadások: Leírások kétéves követelésekre					9803	70										
VI. Függő károk tartaléka:																
1. Halálesetire szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	269410	56														
2. Elélési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	201700	05														
3. Járadékfizetések	1765	83			472876	44										
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:																
1. Díjtartalék																
a) Haláles. szóló és vegy. bizt., lev. viszontbizt. részét	fl. 34503863 13															
b) Elélési biztosítások, lev. a viszontbiztosítók részét	5920253 39															
c) Járadékfizetések	1370481 80															
2. Díjtartalék	41800598	56														
a) Haláles. szóló és vegy. bizt., lev. a viszontbiztosítók részét	fl. 32171334 44															
b) Elélési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	214244 76															
3. Tökésített nyereségtartalék	3431378	20														
4. Értékpapírok árfolyamtartaléka	1312500															
5. Kétes követelések tartaléka	1254496	67														
6. A biztosítottak osztalékalapja	40000															
7. A biztosítottak osztalékalapja	591404	43			48430377	89										
Összesen:					760142	92										
VIII. Évi üzleti nyereség:					54692165	84										
I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:																
1. Díjtartalék (levonva a viszontbiztosítók részét)	3845241	62														
2. Tökésített nyereségtartalék	1312500	33														
3. Értékpapírok árfolyamtartaléka	1312500															
4. Kétes követelések tartaléka	40000	67														
5. A biztosítottak osztalékalapja	70125	24														
II. Függő károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét)																
III. Díjbevétel:																
1. Halálesetire szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	6323164	87														
2. Elélési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	671821	82														
3. Járadékfizetések	118296	73														
IV. A tőkeberuházások hozadéka:																
1. Kölcsön- és leszámítolási kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	6788	51														
2. Kötvényekre adott kölcsönök kamatai	23777	27														
3. Jelzálogkövetelések kamatai	811 3	36														
4. Értékpapírok kamatai	158494	79														
5. Ingatlanok tiszta hozadéka	20123	37														
V. Egyéb bevételek:																
1. Kötvényilletékek	3394 1	81														
2. Egyéb üzemi bevételek	44658	63														
Összesen:																

VAGYON.

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1895. december 31-én.

FEJÉR.

Folyó szám	A tétel neve	A		B		ÖSSZESEN		Folyó szám	A tétel neve	A		B		ÖSSZESEN	
		forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.			forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.
1	A részvényesek adólevelei a tőke be nem fizetett részéről	1837500		1837500		3675000		1	Alaptőke	265900		265900		531800	
2	Ingatlan birtok			4365208	85	4365208	85	2	Tökésített nyereségtartalék	1312500		1312500		2625000	
3	a) Városi ingatlanok							3	Tartalék az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	1027514	77	1254496	67	2222010	44
4	b) Mezőgazdasági birtokok	1277600</													